

Crna Gora

Ministarstvo vanjskih poslova

Generalni direktorat za multilateralne poslove

Adresa: Stanka Dragojevića 2

81000 Podgorica, Crna Gora

tel: +382 416 355

fax: +382 20 225 702

www.gov.me/mvp

Br: 5/1-900/25-5930

4. decembar 2025.

Izvještaj

o učešću potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova Crne Gore mr Ervina Ibrahimovića na 21. zasijedanju Generalne konferencije Organizacije Ujedinjenih nacija za industrijski razvoj (UNIDO), 21-25. novembra 2025, Rijad, Kraljevina Saudijska Arabija

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Crne Gore **Ervin Ibrahimović** učestvovao je, u periodu od 21. do 25. novembra 2025, na 21. zasijedanju Generalne konferencije Organizacije Ujedinjenih nacija za industrijski razvoj (UNIDO), održanom u Rijadu, Saudijska Arabija. Generalna konferencija je okupila delegacije iz 173 države članice, a u fokusu rada bila je transformativna moć industrije i značaj partnerstava za održivi razvoj, te potencijali održive industrijalizacije u iskorjenjivanju siromaštva, borbi protiv klimatskih promjena i izgradnji inkluzivne i otporne globalne ekonomije. Konferencija je bila prilika da se istaknu ključni elementi industrijske politike Crne Gore, usklađene sa industrijskom politikom EU, kao i značaj saradnje sa UNIDO-m za jačanje industrijskih kapaciteta, ubrzanje integracije sa evropskim tržištem i stvaranje uslova za inkluzivan i održivi razvoj. Aktuelni generalni direktor, Nijemac **Gerd Miler**, reizabran je na novi četvorogodišnji mandat, dok je za predsjedavajućeg 21. sesiji Generalne konferencije izabran ministar industrije i mineralnih resursa Saudijske Arabije **Bandar bin Ibrahim Al-Horajef**.

Otvaranje konferencije

Ministar industrije i mineralnih resursa Saudijske Arabije Bandar bin Ibrahim Al-Horajef, predočio je saudijsku Viziju 2030 i Nacionalnu industrijsku strategiju kao temeljne okvire koji oblikuju industrijsku i ukupnu transformaciju njegove zemlje. Istakao je da Strategija identifikuje preko 800 mogućnosti za industrijska ulaganja do 2035. godine, koje obuhvataju sektore električnih vozila, robotike i čiste energije. Istakao je posvećenost Saudijske Arabije većem učešću žena u industriji, koje se udvostručilo za manje od decenije. Saudijska Arabija, istovremeno, ulaže napore u osnaživanje mladih ljudi, pripremajući ih za karijere u industriji, u oblastima poput vještačke inteligencije, robotike i napredne proizvodnje. Apostrofirao je posvećenost njegove zemlje unapređenju vizije UNIDO-a o pravednoj globalnoj ekonomiji koju pokreće održivi industrijski razvoj. Iskazao je uvjerenje da Generalna konferencija UNIDO-a u Rijadu predstavlja prekretnicu za prevođenje ideja u akciju, učvršćivanje partnerstava i udruživanje država u cilju redefinisavanja svrhe industrije. Naglasio je da industrija ne treba samo da stvara bogatstvo, već da doprinosi izgradnji bolje i održivije budućnosti za čovječanstvo.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović je naglasio da Crna Gora ostaje čvrsto posvećena efikasnom multilateralizmu sa Ujedinjenim nacijama u njegovom središtu. Blisko sarađujemo sa sistemom UN, njegovim agencijama, fondovima i programima u svim glavnim oblastima politika — posebno u svjetlu trenutnih složenih geopolitičkih okolnosti, koje nas svakodnevno podsjećaju da pojedinačni napori država nijesu

dovoljni, već je potrebna globalna saradnja i zajednička odgovornost. Saopštio je da Crna Gora visoko cijeni dugogodišnje i sadržajno partnerstvo sa sistemom Ujedinjenih nacija, uključujući sa UNIDO-m. Ta je saradnja rezultirala brojnim projektima i inicijativama koji donose opipljive razvojne koristi, kako u ostvarivanju naših nacionalnih prioriteta, tako i u ubrzavanju sprovođenja Agende 2030. Agenda i reforme koje sprovodimo kao dio procesa evropske integracije su komplementarni i međusobno se osnažuju. U tom pogledu, UNIDO i širi sistem UN služe kao suštinski partneri u podržavanju naših reformskih napora. U kontekstu rastućih globalnih neizvjesnosti, otporna infrastruktura, održiva industrijalizacija i inovacije predstavljaju ključne stubove razvoja. Inkluzivna industrijalizacija, utemeljena na čistoj i održivoj energiji, zajedno sa cirkularnom ekonomijom, imperativ je 21. vijeka, a UNIDO igra značajnu ulogu u promociji rješenja koja unapređuju dostizanje klimatskih ciljeva, ubrzavaju energetska tranziciju i podstiču ekonomski rast. Crna Gora snažno podržava ovu integrisanu viziju razvoja, posebno u smislu trostruke planetarne krize, sa klimatskim promjenama, gubitkom biodiverziteta i zagađenjem, naglasio je ministar Ibrahimović. Kazao je da je Crna Gora posvećena izgradnji inovativne, diversifikovane i održive ekonomije, a naša industrijska politika fokusirana je na poboljšanje uslova za digitalnu i zelenu tranziciju, povećanje investicija, podsticanje inovacija, pristup tržištu EU i regionalnu ekonomsku saradnju. Istakao je da su previranja i sukobi širom svijeta svakodnevni podsjetnik da snažna međunarodna saradnja i multilateralizam nemaju alternativu. U tom kontekstu, aktivan angažman organizacija poput UNIDO-a od najveće je važnosti, posebno u kriznim i postkonfliktnim uslovima, gdje ekspertiza UNIDO-a može biti koristan alat za trajni mir i održivi oporavak. Poručio je da Crna Gora ostaje nepokolebljiv partner UNIDO-a, opredijeljen da nastavi da jača saradnju, dijeli znanje i stvara uslove za inkluzivan, održiv i otporan rast.

Generalni direktor UNIDO-a Gerd Miler je kazao da se ovom Generalnom konferencijom i Globalnim industrijskim samitom jasno stavlja do znanja da je održiva industrijalizacija put ka prosperitetu i razvoju. Naglasio je da se Konferencija održava u vrijeme velikih geostrateških, političkih i ekonomskih previranja, što je poziv za pronalaženje odgovora na globalne izazove. Ciljevi održivog razvoja ne mogu se postići kratkoročnim pristupima i tempom. Naučni i ekonomski napredak i industrijalizacija bili su i ostali motor prosperiteta, kreiranja radnih mjesta i bolje budućnosti. Istakao je da je prije dva vijeka osamdeset odsto svjetske populacije živjelo u ekstremnom siromaštvu, dok danas u tom stanju živi deset procenata. Ne može se, međutim, prihvatiti da 700 miliona ljudi i dalje živi u gladi, stoga je iskorjenjivanje gladi najvažniji cilj UNIDO-a. Prije dvjesto godina očekivani životni vijek bio je trideset godina, dok je danas globalni prosjek sedamdeset dvije. Protekla dva vijeka donijela su značajan napredak, nove izume i inovacije, poput otkrića penicilina i efikasnih vakcina, i tri industrijske revolucije sa izumom parne mašine, električne energije, motora i automobila i računara. Mladi danas ne mogu da vjeruju da internet datira tek od 1991. godine. Nakon ovih iskoraka, danas govorimo o industrijalizaciji 4.0: digitalizaciji, upotrebi vještačke inteligencije, obnovljivim izvorima energije, razvoju robotike i kvantnom računarstvu. Pozvao je bogate, industrijalizovane i naftne države da ispune svoje globalne odgovornosti i podrže zemlje u razvoju, kroz razvojnu pomoć, omogućavanje otplate duga, bolji pristup finansiranju, otvorenim i fer tržištima i pristupom bez carina za zemlje u razvoju. Naglasio je da energija za sve mora biti cilj za narednih 10 godina, i na tome je ključni fokus UNIDO-a. Ukazao je na značaj pravednijih i održivih lanaca snabdijevanja od kojih zavisi sedamdeset posto globalne trgovine. Podvukao je da se ne može dozvoliti da zemlje u razvoju ostanu samo izvor sirovina, dok se sva ekonomska aktivnost sa dodatnom vrijednošću odvija u bogatim zemljama. Komentarišući inicijativu za reformu Ujedinjenih nacija UN80, koju je pokrenuo generalni sekretar Gutereš, kazao je da je UNIDO predvodnik u ovim naporima, kroz kontinuiranu modernizaciju, poboljšanje upravljanja zasnovanog na rezultatima, upravljačke strukture, upravljanja rizicima, korišćenje vještačke inteligencije u administraciji. UNIDO je u velikoj mjeri

proširio saradnju sa privatnim sektorom i započeo nove velike inicijative, poput Globalnog saveza za zelene i odgovorne minerale, proširenja programa za klimatske akcije, inicijative „Svijet bez gladi“, Globalnog centra za male ostrvske države, programa u Africi i programa zelenog industrijskog oporavka za Ukrajinu.

Generalna debata

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović je kazao da cijenimo dugogodišnji angažman UNIDO-a u našem regionu koji je doprinio jačanju industrijskih kapaciteta, produbljivanju saradnje sa evropskim tržištem i stvaranju uslova za inkluzivan i održivi razvoj. Istakao je da su ciljevi unutrašnje i vanjske politike Crne Gore usredsrijeđeni na našu težnju da se pridružimo Evropskoj uniji. Posljednji izvještaj Evropske komisije, koji sadrži najpozitivnije ocjene dosad, potvrđuje da smo na dobrom putu da ostvarimo ovu dugogodišnju ambiciju i učvršćuje poziciju naše zemlje kao sljedeće države članice EU. Svjesni smo, međutim, da članstvo u EU nije cilj po sebi. To je prilika da u najvećoj mjeri iskoristimo naše sadašnje i buduće komparativne prednosti, uz povećanje otpornosti. To što smo relativno mala zemlja ne znači da su izazovi i prepreke za reforme mali, naglasio je ministar Ibrahimović. Saopštio je da se danas Crna Gora, kao i druge zemlje, suočava sa rastom troškova života, strukturnim izazovima na tržištu rada, sektorskim neravnotežama. Ulažemo napore da adresiramo probleme nedovoljno razvijene i efikasne saobraćajne infrastrukture, fragmentiranog regionalnog tržišta sa preprekama za trgovinu i neformalne ekonomije. Stvaranjem snažnih bilateralnih i multilateralnih partnerstava, uključujući sa UNIDO-om, uspjeli smo da nastavimo reforme, održimo stabilan rast i privučemo investicije u ključne oblasti. Naglasio je da smo od samog početka, prepoznali, prihvatili i ugradili ciljeve održivog razvoja UN u naše nacionalne razvojne politike. Sa druge strane, njihovu implementaciju podržava i vodi naš napredak u pristupanju EU. Konvergencija evropske i agende održivog razvoja je osnov naših ukupnih napora da postanemo produktivniji i inovativniji i da diverzifikujemo našu ekonomiju. Da bismo uspjeli, moramo ići naprijed kao društvo, držeći ukorak javni i privatni sektor, državni i lokalni nivo, zakonodavnu, izvršnu i sudsku granu vlasti. U nastojanju da poboljšamo konkurentnost naše industrije, naš fokus je stavljen na digitalnu i zelenu industrijsku tranziciju, na rast investicija i dugoročno finansiranje, na inovacije za pametnu i održivu industriju i na poboljšani pristup jedinstvenom tržištu EU. Poseban značaj pridajemo dijalogu između javnog i privatnog sektora i svih relevantnih zainteresovanih strana. Ovo omogućava stvaranje mehanizama podrške za stimulisanje industrijske aktivnosti i proizvodnje sa većom dodatom vrijednošću. Posebno pridajemo značaj inovacijama za energetske efikasnost u industriji, modernizaciji proizvodnih procesa, uvođenju naprednih tehnologija, smanjenju operativnih troškova i zaštiti životne sredine. Istovremeno, vidimo veliki potencijal u ženskom preduzetništvu i ekonomskom osnaživanju žena. Naši prioriteti, stoga, uključuju obezbjeđivanje većeg pristupa finansiranju za preduzeća u vlasništvu žena. Apostrofirao je da je UNIDO godinama pouzdan partner u ostvarivanju naših strateških ciljeva. Aktuelni projekti u oblastima turizma, energetske efikasnosti i smanjenja emisije gasova sa efektom staklene bašte u potpunosti su kompatibilni sa našim naporima u sprovođenju industrijske politike EU. Dok gledamo unaprijed i dok naše politike donose rezultate, uvjereni smo da će Crna Gora moći sve više da doprinosi misiji UNIDO-a zaključio je ministar Ibrahimović.

Moldavija je istakla da se danas suočavaju sa kompleksnim hibridnim prijetnjama koje predstavljaju izazov za ekonomsku otpornost. Uprkos globalnim pritiscima, Moldavija je odlučna da jača dugoročnu stabilnost i održivi rast i da doprinese međunarodnom razvoju. U tom smislu, saradnja sa UNIDO-m i njegovim državama članicama predstavlja važan segment

njihovih nacionalnih napora za modernizaciju, a posebno su fokusirani na oblasti industrijske konkurentnosti, preduzetništva, inovacija, čistije proizvodnje, energetske efikasnosti i rasta. Dijalog i saradnja sa UNIDO-m doprinose jačanju ekspertize i usklađivanju politika Moldavije sa globalnim standardima i ciljevima održivog razvoja, a kompatibilni su i sa ostvarivanjem cilja integracije u Evropsku uniju. Za Moldaviju je evropske integracija „nulti prioritet“ i, stoga, sva sadašnja i buduća saradnja sa UNIDO-m mora da bude usklađena sa pravnom tekovinom EU. Posebno su posvećeni pružanju podrške i kreiranju podsticajnih uslova za rastuće industrijske sektore u zemlji, poput automobilske, sektora elektronike, tekstila i proizvodnje hrane.

Mongolija je ocijenila da globalni izazovi, od klimatskih promjena i energetske tranzicije do sve većih ekonomskih dispariteta i brzine tehnološkog razvoja, donose i prilike da se industrija osmisli na novim osnovama, da se učini čistijom, inkluzivnijom i otpornijom. Tokom gotovo četiri decenije saradnje sa UNIDO-m, organizacija je važan partner u modernizaciji industrije Mongolije. Razvojna politika Mongolije postavlja jasne smjernice za diverzifikaciju ekonomije, unapređenje povezanosti i održivi industrijski rast. Njeni su prioriteti industrijski sektori koji generišu dodatnu vrijednost, regionalna logistika, zelene tehnologije i digitalna transformacija. Istovremeno, ulažu napore u jačanje industrije sa niskim emisijama gasova sa efektom staklene bašte i istraživanje i inovacije u industriji. Pohvalili su ukupni angažman UNIDO-a, posebno u osnaživanju žena i mladih u industriji.

Govoreći u ime Grupe 77 i Kine, predstavnik Maroka je naglasio da se dostizanje ciljeva održivog razvoja suočava sa višestrukim, rastućim i međusobno povezanim izazovima, poput oružanih sukoba, dostupnosti i nedostatka prirodnih resursa i globalne dužničke krize, smanjenja razvojnog finansiranja i uticaja klimatskih promjena. Grupa, stoga, prepoznaje važnu ulogu UNIDO-a u okviru UN sistema, te u dostizanju cilja održivog razvoja 9, koji se odnosi na industriju, inovacije i infrastrukturu, naročito u zemljama u razvoju. Ukazao je na značaj stavljanja fokusa na digitalizaciju i inovacije, unapređenje ekonomske konkurentnosti i pristupa tržištima, jačanje produktivnih, otpornih i održivih lanaca snabdijevanja, unapređenja regionalne integracije i očuvanja životne sredine. Naglasio je potrebu jačanja poljoprivrednog sektora, uključujući kroz investicije u infrastrukturu i mehanizaciju, modernizaciju i usvajanje novih tehnologija. Kazao je da Grupa prepoznaje potrebu premošćavanja digitalnog jaza između država i industrija, kako bi se obezbijedilo da niko ne zaostaje u eri revolucije vještačke inteligencije. U tom smislu, posebni fokus treba staviti na davanje podrške zemljama u razvoju. Iskazao je podršku Grupe naporima UNIDO-a u adresiranju klimatskih promjena. Grupa smatra da restriktivne mjere na trgovinu i investicije, koje potkopavaju globalni trgovinski poredak i globalne lance snabdijevanja, slabe konkurentnost i napore država članica da diverzifikuju svoje industrijske sektore, te negativno utiču na multilateralnu saradnju.

U ime Afričke grupe, predstavnik Obale Slonovače je istakao značaj naprednih tehnologija za industrijalizaciju u Africi i iskazao zabrinutost zbog rastućeg jaza u oblasti vještačke inteligencije. U cilju njegovog prevazilaženja, pozvao je na povećanu podršku UNIDO-a u uspostavljanju centara izvrsnosti i centara za pametnu proizvodnju širom Afrike. Takva saradnja mora da bude šira od transfera tehnologija i da doprinese izgradnji snažnih lokalnih digitalnih ekosistema. Grupa je zabrinuta zbog uvođenja trgovinskih restriktivnih mjera povezanih sa zaštitom životne sredine i klimatskim promjenama, poput Mehanizma za prekogranično prilagođavanje emisija ugljenika (CBAM), koje značajno utiču na izvoz iz zemalja u razvoju. Pozivao je UNIDO da pruži podršku u prevazilaženju ovih izazova.

Evropska unija je, u izjavi kojoj se pridružila i Crna Gora, naglasila da se dugogodišnje partnerstvo EU i UNIDO-a kontinuirano produbljuje, na osnovu zajedničkog razumijevanja

uloge koju industrija i privatni sektor igraju u stvaranju bogatstva i kvalitetnih radnih mjesta. Ova saradnja je ojačana strategijom Globalne kapije i inicijativom Tim Evropa, koje su primjeri zajedničkih napora, sa državama članicama EU, u promociji održivog razvoja i postizanju ciljeva održivog razvoja. EU ističe hitnost i značaj klimatskih akcija, pored ostalog, u kontekstu ishoda COP30 održanog u 10-21. novembra Brazilu, i snažno podržava Strategiju za klimatske promjene i akcioni plan UNIDO-a. EU model dekarbonizacije je, takođe, model rasta, što dokazuje EU Sistem trgovine emisijama (ETS), koji je smanjio preko 50% emisija u sektorima koje obuhvata (uključujući energetiku i industriju), uz istovremeno obezbjeđivanje ekonomskog rasta. Generisao je preko 250 milijardi eura prihoda koji su reinvestirani u zelenu tranziciju, uključujući Fond za inovacije EU. Investicije EU u čistu energiju su značajne, i do 2025. su dostigle 335 milijardi eura, otvarajući 1,8 miliona radnih mjesta, uz podršku preko 40 bilateralnih partnerstava za čistu tranziciju. EU je osnovala i radnu grupu za podršku zemljama u određivanju cijena ugljenika. Rodna ravnopravnost predstavlja ključni fokus Evropske unije, stoga pohvaljuju što je UNIDO osigurao da 69% njegovih projekata doprinosi cilju 5 održivog razvoja. Rodna ravnopravnost je ključna za postizanje inkluzivnih društava, podsticanje inovacija i unapređenje održivog razvoja. Povećana zastupljenost žena na visokim rukovodnim pozicijama i adekvatno finansiranje Odjeljenja za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena u okviru UNIDO-a su ključni prioriteti. Saradnja EU sa UNIDO-m ostaje snažna, a u 2025. godini EU podržava 41 tekući projekat UNIDO-a vrijednosti 368 miliona eura u oblastima poboljšanja konkurentnosti malih i srednjih preduzeća, promocije cirkularne ekonomije i usvajanja digitalnih tehnologija, jačanja rješenja za obnovljive izvore energije i sigurnosti hrane kroz održive lance snabdijevanja i sisteme agrobiznisa. EU smatra da je osnaženi UNIDO od vitalnog značaja za efikasnu podršku svojim državama članicama u rješavanju globalnih kriza koje ugrožavaju održivi razvoj. Gruba kršenja međunarodnog prava potkopavaju sistem UN, u tom kontekstu, EU poziva sve države da se pridržavaju svojih obaveza i obezbijede zaštitu civila i industrijske infrastrukture u svim sukobima. EU podržava sve kredibilne napore za okončanje oružanih sukoba i prekid agresorskih ratova, podsjećajući da je prije 8 mjeseci Saudijska Arabija bila domaćin pregovora o prekidu vatre u Ukrajini. EU pohvaljuje liderstvo generalnog sekretara Ujedinjenih nacija u pokretanju inicijative UN80. Evropska unija i države članice vjeruju u hitnu potrebu modernizacije i unapređenja multilateralnog sistema i njegove efikasnosti i očekuju puno angažovanje UNIDO-a u reformi UN80 sa ciljem povećanja efikasnosti i efektivnosti.

U izlaganju u ime Arapske lige, predstavnik Egipta je kazao da se na Generalnoj konferenciji UNIDO razgovara o napretku u industrijskom razvoju i dostizanju ciljeva održivog razvoja u skladu sa Agendom 2030, ali da ta razmatranja ne mogu biti plodonosna, ako države ne obrate pažnju na trajuću katastrofalnu situaciju na okupiranim palestinskim teritorijama, zbog sistematskih brutalnih praksi Izraela, koji je članica UNIDO-a. Liga pozdravlja samit u Egiptu i postignuti sporazum o okončanju rata u Gazi. Pozvao je UNIDO na snažniju podršku arapskim državama koje su u postkonfliktnim okolnostima. Ukazao je na značaj bliže saradnje UNIDO-a sa arapskim državama u dijelu digitalizacije i inovacija, kako bi se smanjio jaz između razvijenih i zemalja u razvoju. Naglasio je značaj osnaživanja žena u svim oblastima, a posebno u industrijskom razvoju, te podrške ženama i mladima u preduzetništvu, uključujući mala i srednja preduzeća.

Bilateralni susreti

Na marginama Generalne konferencije, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović imao je bilateralne susrete sa ministrom vanjskih poslova Saudijske Arabije princom Faisalom bin Farhanom Al Saudom, ministrom industrije Bahreina Abdulahom bin

Adelom Fahrom, delegacijom Katara i generalnim direktorom UNIDO-a Gerdom Milerom. Na sastancima sa zvaničnicima Saudijske Arabije, Bahreina i Katara iskazano je interesovanje za dalje snaženje ukupnih odnosa i saradnje, sa posebnim fokusom na oblastima energetike, planinskog i zimskog turizma, proizvodnje i prerade hrane, bankarstva i ugostiteljstva. U razgovoru sa generalnim direktorom UNIDO-a istaknut je značaj dugogodišnje i produktivne saradnje sa UNIDO-m, te aktuelnih projekata sa Crnom Gorom u oblastima turizma, energetske efikasnosti i smanjenja emisije gasova sa efektom staklene bašte. Ocijenjeno je da fokus buduće saradnje treba da bude na projektima koji doprinose ispunjavanju obaveza na našem evropskom putu i implementaciji Agende 2030.

PREDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore, na sjednici od _____, razmotrila je i usvojila Izvještaj o učešću potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova Crne Gore mr Ervina Ibrahimovića na 21. zasijedanju Generalne konferencije Organizacije Ujedinjenih nacija za industrijski razvoj (UNIDO), 21-25. novembra 2025, Rijad, Kraljevina Saudijska Arabija.